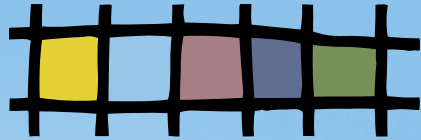

HET RASTER VZW
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Jaarverslag 2017

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Jaarverslag 2017

Inhoud

Inleiding	3
Ontwikkelingen in de zorgsector	4
Werking in cijfers	6
Accenten in de begeleiding	10
Liga Autisme Vlaanderen	12
Projecten in de kijker	13
<i>ImPACT</i>	13
<i>De Stip</i>	14
<i>Autitheek</i>	15
<i>Verslaving en autisme</i>	16
<i>Coaching voor begeleiders</i>	17
<i>Pluskundigheid en duo-begeleiding</i>	18
<i>Dagkampen autisme</i>	19
<i>In- & autibox</i>	20
<i>Op stap met een vrijwilliger</i>	20
Werken aan kwaliteit	21
Tevredenheid van onze cliënten	22
Wereld Autisme Dag 2017	23
Werken in Het Raster	24
Financiën	25
Vooruitblik op 2018	26

Het Raster vzw – hoofdzetel

Boomsesteenweg 510A – 2020 Antwerpen – Tel 03 830 35 89
Website: www.hetraster.be – E-mail: info@hetraster.be
Rekeningnummer: BE57 7350 0361 3135 – BIC: KREDBEBB
ondernemingsnummer 0476.639.588

Het Raster Antwerpen

Boomsesteenweg 510A – 2020 Antwerpen – Tel 03 830 35 89

Het Raster Halle-Vilvoorde-Brussel

August De Boeckstraat 20 – 1800 Vilvoorde – Tel 02 757 11 18

Het Raster Kempen

Oude Vaartstraat 18 – 2300 Turnhout – Tel 014 75 39 70

Het Raster Leuven

Geldenaaksebaan 277 – 3001 Heverlee – Tel 016 85 09 01

Het Raster wordt erkend en gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

Inleiding

We kijken tevreden terug op 2017. Onze begeleiders konden opnieuw heel wat mensen met autisme ondersteunen in hun streven naar een verbeterde kwaliteit van leven voor henzelf en hun omgeving. Het ledenaantal van onze Autitheek groeide gestaag aan. Ondertussen zijn er meer dan 600 mensen die regelmatig materiaal ontlenen of op informatiegesprek komen. Ook de kennisoverdracht autisme naar andere organisaties zit nog steeds in de lift. In 2017 hebben we hier al meer dan 400 uren op ingezet. Anti-Maatje, onze vrijetijdsondersteuning, raakt steeds meer bekend. Onze vrijwilligers hebben opnieuw schitterend werk geleverd. Daarnaast gingen er ook in 2017 alweer heel wat nieuwe projecten van start.

Het Raster kende een flinke groei waardoor we een honderdtal extra gezinnen kunnen begeleiden. We bouwden onze hulpverlening verder uit, we zetten een inclusieve vakantiewerking op poten, we ontwikkelden de 'In- en autibox', een autismebelevingscircuit, en de brochures 'autisme op kamp', 'autisme in de sportclub' en 'autisme in het jeugdwerk'. Hiermee willen we ons steentje ertoe bijdragen dat kinderen en jongeren met autisme beter kunnen deelnemen aan allerlei vormen van inclusieve vrijetijdsbesteding. We gingen ook aan de slag rond autisme en verslaving. Verder hebben we sterk ingezet op het coachen van onze begeleiders en op nieuwe methodieken om hun draagkracht en expertise nog te versterken. Op het einde van het jaar evalueerden we de Autitheek, ons informatie- en documentatiecentrum autisme in Antwerpen. Er komen heel wat mensen over de vloer en samen ontlenen ze jaarlijks meer dan 1500 boeken en andere materialen. De bezoekers zijn tevreden, ze vinden dat ze vriendelijk worden onthaald, ze vinden wat ze zoeken en ze krijgen een antwoord op hun vragen. Ook de autismeweek was opnieuw een succes. Naar aanleiding van de Wereld Autism Dag 2017 organiseerden we een week lang allerlei activiteiten rond autisme. Voor de talrijke deelnemers en voor onze medewerkers werd het opnieuw een fantastische ervaring!

Op de volgende bladzijden vind je een beschrijving van onze werking in 2017, van de essentiële cijfergegevens en van de belangrijkste verwezenlijkingen van het afgelopen jaar.

Erik Buelens
directeur

Ontwikkelingen in de zorgsector

Na jaren van voorbereiding werd op 1 januari 2017 de zorgvernieuwing in de sector ondersteuning van personen met een handicap ingevoerd. Voorlopig geldt dit enkel voor volwassenen, maar ook voor minderjarigen wordt hard gewerkt aan de ‘persoonsvolgende financiering’. In dit nieuwe systeem kunnen mensen met een beperkte ondersteuningsnood rechtstreeks aankloppen bij erkende diensten. Wie meer ondersteuning nodig heeft, kan een ‘persoonsvolgend budget’ aanvragen waarmee hij zijn zorg zelf kan organiseren. Voor de sector is dit een heel ingrijpende verandering, maar voor onze organisatie veranderde er niet zo heel veel. Het Raster blijft in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant kinderen, jongeren en volwassenen met autisme begeleiden, hoofdzakelijk aan huis, maar daarnaast bieden we ook verschillende vormen van ondersteuning op de dienst aan.

Het systeem van ‘persoonsvolgende financiering’ brengt een toenemende vermarkting van de zorg met zich mee. Vroeger konden mensen met een beperking uitsluitend terecht bij zorgaanbieders die een erkenning hadden van de

Het Raster zal dus ook in een gewijzigd zorglandschap blijven inzetten op een gespecialiseerde ondersteuning van mensen met autisme.

overheid. Voortaan kunnen personen met een budget zich ook richten tot private zorgaanbieders. Enerzijds leidt dit tot meer keuzemogelijkheden en een grotere zelfbeschikking van mensen met een beperking. Men wil zo ook de participatiegraad en inclusie van mensen met een beperking verhogen en de hoop is dat hierdoor wachtlijsten in de zorg zullen verminderen. Anderzijds dreigt ook kwaliteitsverlies en vervlakking van de aangeboden ondersteuning. Binnen het systeem van persoonsvolgende financiering kan elke zorgaanbieder elke cliënt begeleiden. Vroeger waren zorgaanbieders erkend voor welbepaalde doelgroepen en handicaps. Dat bracht een grote specialisering met zich mee. De ondersteuning van minderjarigen met een handicap valt al enkele jaren onder de 'integrale jeugdhulpverlening', kortweg de 'jeugdhulp' genoemd. Het onderscheid tussen de voorheen aparte sectoren vervaagt steeds sneller. Onvermijdelijk komt daarmee ook de specialistische benadering van specifieke doelgroepen onder druk te staan. Toch blijven wij ervan overtuigd dat het begeleiden van mensen met autisme een heel specifieke expertise vraagt. Ook al heeft de term autisme de laatste jaren in Vlaanderen

aan bekendheid gewonnen, toch blijft autisme een complexe, zeer ingrijpende en vaak mis begrepen problematiek. Het Raster zal dus ook in een gewijzigd zorglandschap blijven inzetten op een gespecialiseerde ondersteuning van mensen met autisme.

De andere Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten voor autisme delen trouwens ons streven naar een doorgedreven expertise. We werken al jaren zeer intensief en goed met elkaar samen. Tegen de achtergrond van de geschetste evoluties, tilden we deze samenwerking in 2017 naar een hoger niveau. Samen richtten we de 'Liga Autismes Vlaanderen' op. We willen de specifieke deskundigheid inzake begeleiding van mensen met autisme in Vlaanderen verzekeren en verder uitbouwen. We scharen ons resoluut achter de doelstellingen van het 'Vlaams actieplan autisme' van minister van Welzijn Jo Vandeurzen: de participatiekansen van mensen met autisme verhogen en de kwaliteit van leven van mensen met autisme en hun omgeving verbeteren.

Werking in cijfers

Erkenning en prestaties

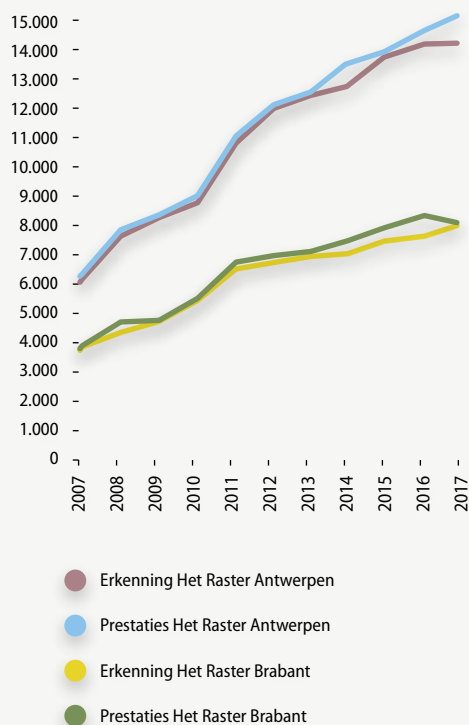
Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) erkent Het Raster als aanbieder van 'Rechtstreeks Toegankelijke Hulp' (RTH). Deze erkenning wordt uitgedrukt in personeelspunten en geeft aan hoeveel personeel maximaal wordt gesubsidieerd op voorwaarde dat je het opgelegde aantal begeleidingen realiseert. Voor het kalenderjaar 2017 is Het Raster Antwerpen erkend voor 3356 personeelspunten en Het Raster Brabant voor 1887 personeelspunten. In totaal gaat het over 5243 punten. Dit komt overeen met 22.310 mobiele begeleidingen. In 2017 realiseert Het Raster Antwerpen 3555 personeelspunten en Het Raster Brabant 1945 personeelspunten. Beide afdelingen hebben dus opnieuw ruimschoots de norm behaald. Bovenop onze eigen erkenning kregen we in 2017 nog 77 onbenutte personeelspunten van andere diensten voor 'Rechtstreeks Toegankelijke Hulp'. Hiermee realiseert Het Raster nog eens 352 mobiele begeleidingen extra. Door 105 % van de norm te behalen en door extra punten van andere zorgaanbieders te aanvaarden, doen we over 2017 meer dan 1400 mobiele begeleidingen of een 95-tal gezinnen meer dan wat we strikt gezien moeten doen.

Naast de personeelspunten voor RTH, erkent het VAPH Het Raster over 2017 ook voor 100 personeelspunten 'Multifunctioneel Centrum' (MFC). Om hier gebruik van te kunnen maken heeft de cliënt een erkenning nodig vanuit Jeugdhulp. Het gaat dus om 'Niet-Rechtstreeks Toegankelijke Hulp' (NRTH) voor cliënten die een intensieve begeleiding nodig hebben of die ook elders ondersteund worden. 72 van deze punten zijn ingezet om 24 kinderen en jongeren (verder) te kunnen begeleiden. De resterende 28 punten zijn ingevuld met extra RTH begeleidingen, aangezien de noden daar hoger liggen.

In grafiek 1 zien we de groei van de erkenning RTH en het gepresteerde aantal begeleidingen in onze beide provincies over de jaren heen. Van alle gepresteerde RTH begeleidingen in 2017 bestaat 87 % uit directe begeleidingen door de begeleider. De verschillende vormen van groepsbegeleiding vormen zowat 12 % van alle begeleidingen en de resterende procent is outreach.

Grafiek 1: erkenning en prestaties

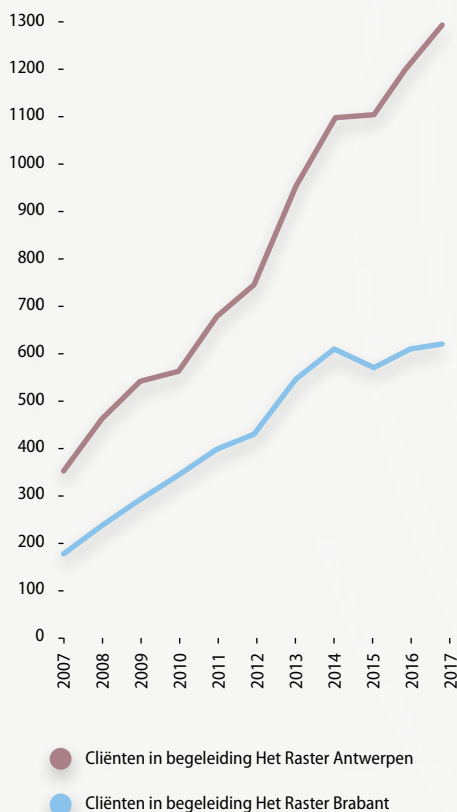

Cliënten in begeleiding

In de loop van 2017 begeleidt Het Raster Antwerpen 1295 cliënten en Het Raster Brabant 625. 74 % daarvan zijn jongens en mannen, 26 % zijn meisjes en vrouwen. Vroeger lag het percentage mannen altijd nog beduidend hoger. Deze evolutie is te verklaren vanuit een betere herkenning en diagnostiek van autisme bij vrouwen. 22 % van onze cliënten heeft een bijkomende handicap.

Het aantal cliënten dat wordt begeleid neemt jaar na jaar toe. Dat heeft uiteraard te maken met de groei van onze dienst, maar ook met het feit dat we kortere begeleidingstrajecten aanbieden.

Grafiek 2: cliënten in begeleiding

In- en uitstroom

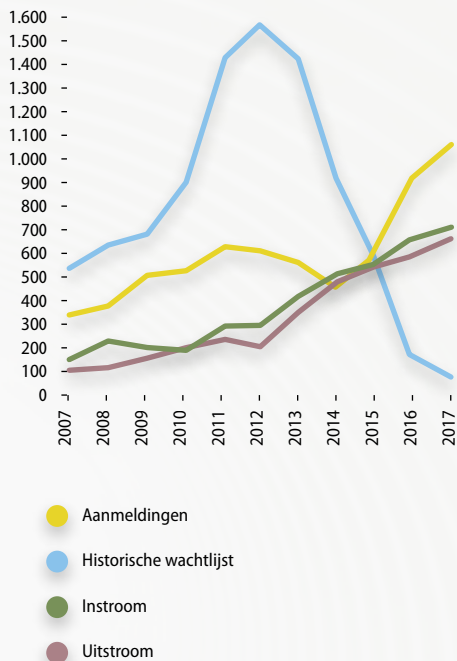
In Het Raster Antwerpen noteerden we in 2017 in totaal 1043 aanmeldingen. Bij 699 cliënten werd de begeleiding in de loop van 2017 opgestart en bij 653 cliënten werd deze afgerond. In Het Raster Brabant meldden zich in 2017 495 cliënten aan. Bij 319 cliënten ging de begeleiding van start en bij 347 werd ze afgerond. Ongeveer 22 % van de cliënten die zich aanmeldden waren ouders van een kind met autisme dat jonger is dan 6 jaar. 42 % van alle aanmeldingen waren kinderen van 6 tot 13 jaar en 17 % van de aanmeldingen betrof jongeren tussen de 14 en de 20 jaar. 19 % van de aangemelde cliënten was 21 jaar of ouder.

Deze cijfers van aanmeldingen, 'opgestarte' en 'afgesloten' cliënten, maken nog maar eens duidelijk dat de vraag naar begeleiding autisme nog steeds veel groter is dan we met de huidige capaciteit van onze dienst aankunnen. Tot juli 2013 zetten we alle cliënten die zich aanmeldden op een wachtlijst die we dan chronologisch afwerkten. Deze lijst werd altijd maar langer en langer. Daarom werken we al enkele jaren anders: we beperken onze instroom. We laten maar nieuwe cliënten toe in de mate dat we hen binnen een aanvaardbare termijn ook daadwerkelijk begeleiding kunnen bieden. Maar er zijn nog altijd een aantal cliënten die zich voor juli 2013 in Het Raster hebben aangemeld. Eind 2017 zijn er voor Antwerpen nog 73 cliënten geregistreerd en voor Vlaams-Brabant zijn er dat gelukkig geen meer. Het einde van onze 'historische' wachtlijst is dus eindelijk in zicht, ook in Antwerpen. Daarna zullen we heel onze opnamecapaciteit kunnen aanwenden voor nieuwe cliënten. Pas wanneer we geen instroombeperkingen meer moeten opleggen, zullen we opnieuw voor al onze cliënten langdurige mobiele begeleiding ('Balans') aanbieden.

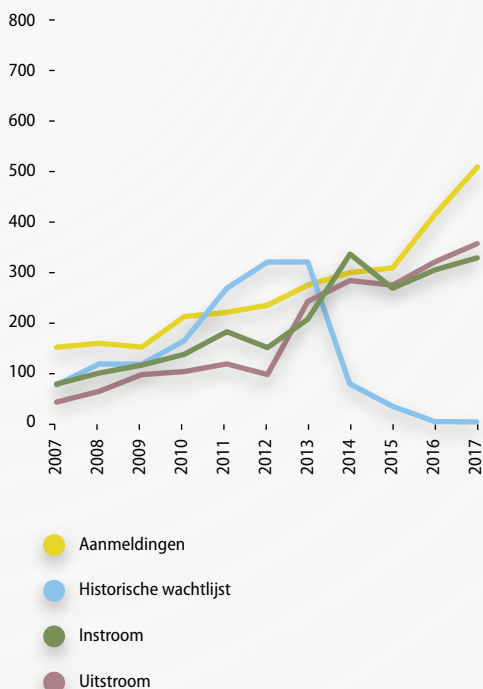

Grafiek 3: in- en uitstroom en wachtlijst
Het Raster Antwerpen

Grafiek 4: in- en uitstroom en wachtlijst Het
Raster Vlaams-Brabant

Doorverwijzers

Zowat 17 % van de verwijzingen gebeurt door gespecialiseerde artsen, die meestal werkzaam zijn in universitaire of algemene ziekenhuizen en vaak deel uitmaken van een multidisciplinair team. Veelal gaat het om kinderpsychiaters, maar ook kinderartsen en neurologen verwijzen af en toe door naar Het Raster. Ook de Centra Ontwikkelingsstoornissen van Antwerpen, Leuven en Jette blijven belangrijke verwijzers. Samen staan ze voor ongeveer 13 % van onze aanmeldingen. Indigo, een privaat multidisciplinair team in de provincie Antwerpen, is goed voor 3 % van de doorverwijzingen. 2 % van de verwijzingen komt van zelfstandige psychologen. In 24 % van de gevallen zijn het cliënten die op eigen initiatief (her)aankomen. Daarnaast zijn er ook ouders die zich na een eerdere begeleiding voor een tweede kind aanmelden. In 9 % van de gevallen wordt verwezen door multidisciplinaire diensten zoals CLB's, revalidatiecentra en diensten Geestelijke Gezondheidszorg. 1 % van de cliënten wordt naar ons verwezen door een andere thuisbegeleidingsdienst. Alle andere doorverwijzers samen zijn goed voor 31 % van de aanmeldingen.

Functies en zorgpakketten

Ruim 99 % van alle prestaties die Het Raster levert, vallen binnen de Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening (RTH). Cliënten met een relatief beperkte hulpvraag kunnen hier gebruik van maken zonder dat ze een erkenning bij de overheid moeten aanvragen. Binnen RTH wordt onderscheid gemaakt tussen de functies ambulante en mobiele begeleiding, groepsbegeleiding, ambulante en mobiele outreach, (dag)opvang en (nacht)verblijf. Tot op heden biedt Het Raster geen opvang of verblijf aan. We denken er wel aan om in de toekomst ook binnen deze RTH-functies een aanbod uit te werken. Onder 'outreach' wordt de overdracht van handicapspecifieke expertise naar andere personen of organisaties begrepen. Met 'mobiel' wordt bedoeld dat de hulpverlener zich verplaatst. 'Ambulant' betekent dat de prestatie op de dienst wordt geleverd.

In de beginjaren bestond thuisbegeleiding uitsluitend uit individuele begeleiding aan huis, mobiele begeleiding dus. Op dit ogenblik blijft deze vorm van ondersteuning met ruim 74 % nog steeds veruit de belangrijkste activiteit van Het Raster. De zorgpakketten 'Focus', 'Balans' en 'Tandem' maken hier het leeuwendeel van uit. Bij Focus wordt een half jaar tot een jaar begeleiding geboden, maximaal 36 begeleidingen. Het zorgpakket Balans loopt over maximaal 2 jaar en is begrensd op hoogstens 72 begeleidingen. Bij Tandem gaat de begeleider met de cliënt aan de slag om een aantal (praktische) vaardigheden aan te leren. Tandem loopt in principe hoogstens 1 jaar en het aantal sessies is niet strikt begrensd.

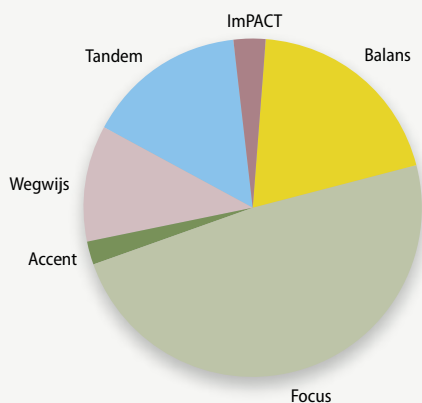

Grafiek 5: functies

Gaandeweg konden we voor uiteenlopende doelgroepen een aanbod uitbouwen dat de sterke kanten van een groep optimaal benut: informatie en ervaringen delen, samen leren, samen oefenen en elkaar steunen.

Grafiek 6: zorgpakketten

dat de sterke kanten van een groep optimaal benut: informatie en ervaringen delen, samen leren, samen oefenen en elkaar steunen. Er volgde een aanbod voor jonge broers en zussen (brussen) van een kind met autisme, voor puberbrussen en voor adolescenten met autisme. Deze vormen van groepsbegeleiding bleken na een periode van uitproberen stuk voor stuk waardevol te zijn. Ze kunnen voluit rekenen op het enthousiasme en de tevredenheid van de deelnemers en hun gezinnen.

In de loop der jaren nam ook het aantal individuele begeleidingsgesprekken op de dienst toe. De functie 'ambulante begeleiding' staat ondertussen voor 12 % van onze erkenning. Dit heeft in belangrijke mate te maken met het succes van ons zorgpakket 'Wegwijs', een kortdurende module voor onthaal, advies en oriëntering.

In 2017 presteerde Het Raster 250 mobiele en 184 ambulante sessies outreach, samen goed voor bijna 2 % van onze capaciteit. 45 van die sessies gebeurden trouwens buiten het subsidair kader omdat we onze erkende capaciteit uitsluitend voor outreach aanwenden als er een direct effect te verwachten is op de participatiekansen van mensen met autisme. Concreet betekent dit voor ons dat er interactief en in kleine groep(en) wordt gewerkt. Anders beschouwen we het eerder als praktijkgerichte vorming. Met deze functie gaan we zeer zuinig om omdat elke gesubsidieerde outreachprestatie de plaats van een begeleiding inneemt.

De verschillende vormen van groepsbegeleiding die we aanbieden, worden steeds populairder. Ondertussen vormt deze werkvorm 12 % van onze capaciteit. Waar het oorspronkelijk voor ouders een antwoord was op de lange wachtlijsten, bleek groepsbegeleiding een waardevol aanbod dat ook op zichzelf kan staan. Naast de groepsbegeleiding voor ouders werden verschillende andere vormen uitgewerkt. Gaandeweg konden we voor uiteenlopende doelgroepen een aanbod uitbouwen

Het Raster presteert ook elk jaar een aantal begeleidingen waarvoor het wettelijk kader geen subsidie voorziet. Toch doen we dit omdat we willen tegemoetkomen aan onbeantwoorde zorgvragen van onze cliënten. Dit zijn vooral activiteiten in de ondersteuning van de vrije tijd ('Anti-Maatje'), eenmalige informatie- en adviesgesprekken voor mensen die meer willen weten over autisme, psychotherapie en de hierboven genoemde outreach buiten subsidie.

Accenten in de begeleiding

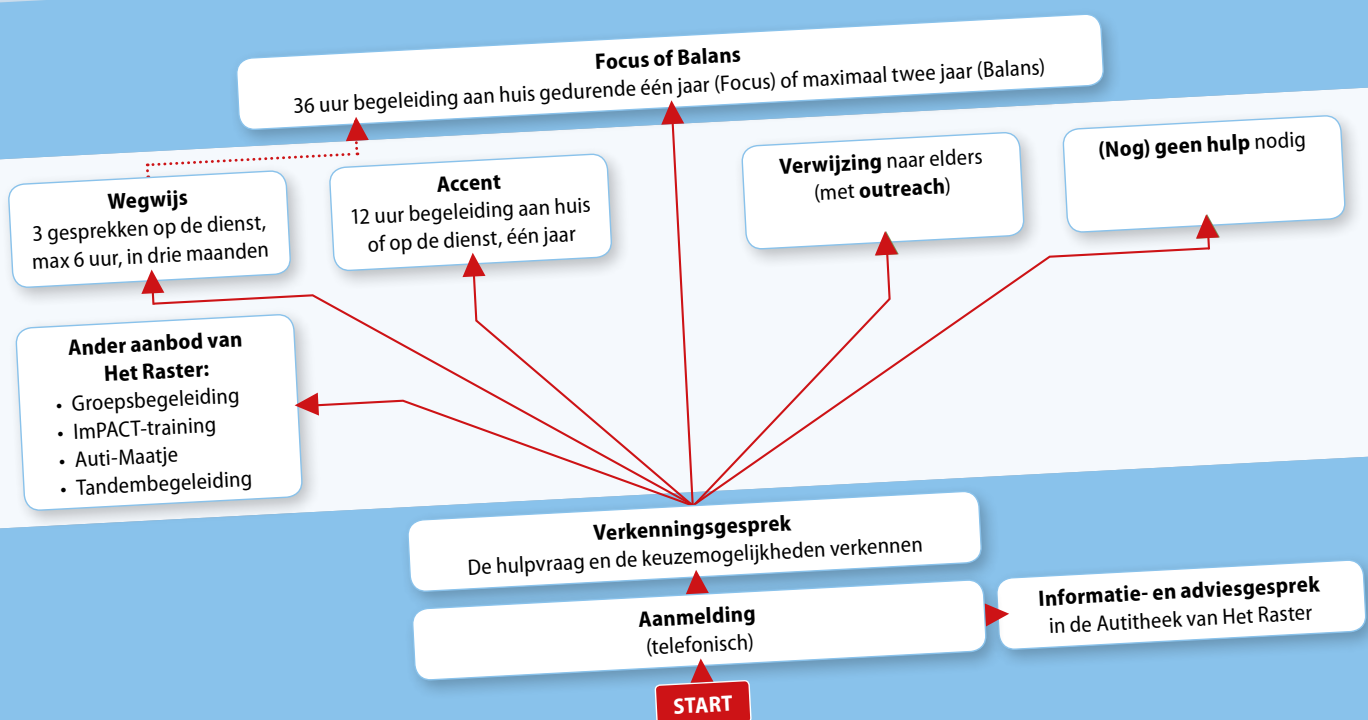
De belangrijkste activiteit van Het Raster bestaat uit het bieden van begeleiding aan gezinnen en personen met autisme. In de loop van de voorbije jaren werkten wij een gedifferentieerd begeleidingsaanbod uit. De beweegredenen om tot een dergelijk gevarieerd aanbod te komen zijn enerzijds ingegeven door de specifieke hulpvragen van cliënten, zoals dat het geval is bij de ouder-kindtraining ImPACT en bij psychotherapie; anderzijds spelen de capaciteitsproblemen waar Het Raster nog steeds mee kampt een belangrijke rol. Bij het huidige gamma aan zorgpakketten geldt het principe dat cliënten het hulpaanbod krijgen dat aansluit op de nood van dat moment; niet meer, niet minder.

Na een telefonische aanmelding vindt een verkenningsgesprek plaats. In dit gesprek luistert de instroomcoördinator naar de vragen en zorgen van de ouders of de volwassen cliënt. Op basis van dit gesprek beslist de cliënt in samenspraak met de instroomcoördinator wat de meest aangewezen hulp is. Meestal wordt er meteen een keuze gemaakt voor een zorgpakket van Het Raster. Soms echter zijn er enkele gesprekken extra nodig om te komen tot een weloverwogen besluit, zeker wanneer de hulpvraag van de cliënt complex is of wanneer de nodige draagkracht ontbreekt. Hiervoor is er in 2017 samen met de instroomcoördinatoren een visietekst met concrete richtlijnen opgesteld. Dit biedt hen houvast bij de verkenning en besluitvorming bij complexe hulpvragen.

Indien er geen twijfel is over het feit dat Het Raster de meest aangewezen hulpverlener is, eventueel in samenwerking met psychiatrische opvolging of andere gespecialiseerde hulp, kan een zorgpakket Focus voor langdurige hulp van één jaar aan huis worden gestart. Autisme is een indringende problematiek, waardoor er op dit zorgpakket het vaakst een beroep wordt gedaan. Zorgpakket Balans, met twee jaar de langdurige variant van Focus, kan een antwoord vormen voor sommige cliënten, maar kan door capaciteitsproblemen helaas alleen aan volwassen cliënten worden aangeboden.

Indien een korte opvolging van een twaalftal gesprekken volstaat, zal de cliënt een beroep kunnen doen op het zorgpakket Accent. In 2017 werd dit zorgpakket tweemaal zo vaak aangeboden, omdat de beperkingen bij de toewijzing van dit zorgpakket werden versoepeld. Hierdoor kan het voor meer cliënten een gepast aanbod zijn. Het aandeel Accent blijft echter bescheiden.

Zorgpakket Wegwijs is met drie gesprekken over een periode van drie maanden bedoeld om de cliënt te helpen om andere hulp te vinden, om aan een beperkte informatieve hulpvraag tegemoet te komen of om cliënten die zich opnieuw bij ons aanmelden na een afgesloten begeleidingstraject, van dienst te kunnen zijn. In een stroomdiagram kan je van een eerste contact tot de start van de hulp het volgende zien:

In de begeleiding van gezinnen willen we ouders inzichten en vaardigheden bijbrengen zodat ze op termijn de opvoedingsproblemen zelfstandig kunnen aanpakken.

In verschillende werkregio's wordt door deze instroomprocedure en door doorgedreven capaciteitsbeheer in 2017 een evenwicht bereikt tussen hulpvraag en hulpaanbod. Ook in Antwerpen/Mechelen, historisch de meest problematische regio wat capaciteit betreft, realiseren we voor kinderen en jongeren van 6 tot 18 jaar een balans tussen in- en uitstroom. De uitbreidingsronde van het najaar van 2016 voor de rechtstreeks toegankelijke hulp, die in 2017 leidde tot een versterking van de begeleidingsteams, hielp mee dit evenwicht te bereiken.

In alle vormen van begeleiding bieden we ouders, personen met autisme en het netwerk praktisch inzicht in autisme. Hierdoor komt een veranderingsproces op gang dat stapsgewijs leidt tot een betere afstemming tussen de persoon met autisme en zijn omgeving.

De frequentie van begeleiding wordt steeds aangepast aan de noden van het gezin of de volwassen cliënt. De begeleider komt gemiddeld om de drie weken langs, soms frequenter of juist minder vaak, steeds in functie van de noden. Er is geen standaardprogramma omdat elke begeleiding op maat van de cliënt is.

We bieden zowel begeleiding aan gezinnen met een kind met autisme als aan volwassenen met autisme. In de begeleiding van gezinnen willen we ouders inzichten en vaardigheden bijbrengen zodat ze op termijn de opvoedingsproblemen zelfstandig kunnen aanpakken. Aan de hand van gerichte observaties en gesprekken zoeken we naar een aangepaste omgang binnen het gezin. De eigen ervaringsdeskundigheid van de ouders en de mogelijkheden van het kind vormen hierbij steeds het uitgangspunt. De begeleiding is gericht op

de totale ontwikkeling van het kind en het gezin. In de mate van het mogelijke wordt samengewerkt met de school en andere opvoedingsmilieus. De begeleider besteedt eveneens aandacht aan de opbouw van een sociaal netwerk waar ouders ook na de begeleiding op kunnen terugvallen. De begeleiding van volwassenen is gericht op het beter begrijpen van de eigen mogelijkheden en beperkingen. Het ontwikkelen van de eigen kwaliteiten om een zo goed mogelijke kwaliteit van leven te bereiken staat voorop. De hindernissen op deze weg naar zelfontplooiing binnen de eigen mogelijkheden zijn echter legio. Een groot deel van de volwassen cliënten heeft last van bijkomende problemen zoals ADHD, depressie en angsten. Daarnaast krijgen volwassen cliënten bij het zoeken naar hulp niet altijd het begrip en de ondersteuning die ze nodig hebben. De volwassenenbegeleiders van Het Raster helpen de cliënt in het ontwikkelen van een steunend professioneel en informeel netwerk. Ondanks hun grote kwetsbaarheid slaagt het merendeel van de volwassen cliënten erin om met steun een bevredigend leven uit te bouwen.

Voor volwassen cliënten die onder de Niet-Rechtstreeks Toegankelijke Hulp ressorteren was 2017 een kantelmoment. Zij kregen een 'Persoonsvolgend Budget' (PVB) toegewezen, hetzij in cash, hetzij in de vorm van zorgpunten. Dit bracht voor hen heel wat onzekerheid met zich mee. Zij werden geconfronteerd met de verantwoordelijkheid voor de besteding van hun budget en allerlei administratieve verplichtingen die hiermee gepaard gaan. In Het Raster waren wij op de veranderingen voorbereid waardoor de cliënten wisten waar ze aan toe waren. Het Raster kende een lichte toename van zorgvragen in het kader van de invoering deze nieuwe financieringsvorm.

Liga Autisme Vlaanderen

Hierboven in dit jaarverslag kon u al lezen dat de Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten voor autisme in 2017 de 'Liga Autisme Vlaanderen' hebben opgericht. Voorheen werkten we wel al jaren goed samen, maar onze ambitie reikt verder; we willen een structuur creëren waar we personeels- en werkingsmiddelen kunnen samenleggen, medewerkers kunnen aanwerven, waarin we onze efficiëntie verhogen en gezamenlijke projecten kunnen realiseren. Want het geheel is meer dan de som der delen. Zo willen we in tijden van toenemende concurrentie, schaalvergroting en vermarkting onszelf profileren vanuit onze grootste sterkte: onze jarenlange ervaring en doorgedreven expertise op het vlak van het begeleiden van (gezinnen met) kinderen, jongeren en volwassenen met autisme.

De Liga Autisme Vlaanderen staat voor 'autismespecifiek', 'Vlaams' en 'professionele hulpverlening'. We geloven dat er een grote behoefte bestaat aan specialisering en doorgedreven expertise inzake autisme. Want ook al raakt de term autisme in Vlaanderen stilaan ingeburgerd, toch blijft het een complexe en ingrijpende ontwikkelingsstoornis die nog al te vaak mis begrepen wordt. We willen ook de provinciale werking van de thuisbegeleidingsdiensten overstijgen. De zorg voor mensen met een beperking is bij ons immers Vlaams georganiseerd. Meer en meer richt de overheid zich met nieuwe initiatieven en met bijkomende middelen op dit niveau. Om onze stem te laten horen en om onze missie waar te maken, zullen we ons de komende jaren nog sterker als Vlaamse organisatie moeten tonen.

We willen een structuur creëren waar we personeels- en werkingsmiddelen kunnen samenleggen, medewerkers kunnen aanwerven, waarin we onze efficiëntie verhogen en gezamenlijke projecten kunnen realiseren.

Als rechtsfiguur werd voor de Liga Autisme Vlaanderen 'een maatschap met burgerlijk doel' opgericht. We brachten middelen bijeen en wierven een coördinator aan. Elke provinciale dienst stelde ook Liga-medewerkers vrij om nieuwe initiatieven te realiseren. In het eerste jaar van haar bestaan, gaat de Liga Autisme Vlaanderen al meteen heel sterk van start met de projecten 'gedeelde online outreachbibliotheek', 'zomerkampen' en 'online hulpverlening'. Je leest hier alles over op de website van de Liga Autisme Vlaanderen (<http://www.ligaautismevlaanderen.be>).

LIGA
AUTISME
VLAANDEREN

Projecten in de kijker

ImPACT

Sinds 2014 bieden we binnen Het Raster het ImPACT-programma (Improving Parents As Communication Teachers) aan in onze verschillende afdelingen. Het programma richt zich op de training van ouders van jonge kinderen met autisme. De aangeleerde interventies beogen een positieve evolutie in de sociale betrokkenheid, communicatie, taal en spel van het jonge kind.

Dit programma bewees reeds zijn effectiviteit zoals blijkt uit wetenschappelijk onderzoek in de VS. De resultaten daar tonen aan dat de onderliggende problemen op vlak van sociale communicatie, met gepaste ondersteuning, beduidend kunnen verbeteren. In Vlaanderen heeft de Universiteit Gent in 2016 een grootschalig onderzoek opgestart. Er wordt nagegaan of dezelfde positieve effecten

bekomen worden, zowel op het vlak van gedrag als in onderliggende hersenprocessen. Het Raster verleende graag zijn medewerking aan dit onderzoek.

De voorbije jaren werden onze ImPACT-begeleiders intensief opgeleid in de methodieken door een medewerker van de Universiteit Gent. Sinds midden 2017 worden gezinnen met jonge kinderen die zich aanmelden bij Het Raster uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Het onderzoek zal over een tweetal jaren lopen.

De praktijk toont alvast positieve reacties van ouders en gunstige effecten bij de jonge kinderen met autisme. Onderzoek zal verder uitwijzen op welke manier het ImPACT-programma een meerwaarde biedt in ons ruimer aanbod.

De Stip

Zowel de overgang van minderjarigheid naar meerderjarigheid als die van schoolgaande jeugd naar het volwassen bestaan, vormen een serieuze tocht om te ondernemen. Een tocht waarbij jongvolwassenen met autisme en hun netwerk gezelschap, supporters en ondersteuners kunnen gebruiken. De Stip en Het Raster hebben in 2017 die tochten mee voorbereid, stukken mee gewandeld of stonden aan de bevoorradingsposten als het energieniveau wat lager was.

De tocht naar volwassenheid kan veel obstakels bevatten, maar biedt ook veel uitdagingen: hoe duidelijker en concreter de mogelijke wegen in kaart worden gebracht, hoe meer kans op slagen. Elke weg leidt immers naar mooie (voor)uitzichten. Er is door De Stip in 2017 hard gewerkt om de uitdagingen en obstakels helder te krijgen. Dat proces zetten we zeker voort om zo tegen eind 2018 te komen tot een volledige 'wegenkaart naar zelfstandigheid': een transitie module.

Eén van de grote uitdagingen tijdens deze tochten is zelfstandig de weg te vinden naar een geschikte betaalde job. Niet alleen wij stellen dat vast, ook scholen en organisaties die werken met deze jongvolwassenen horen op dit transitie moment de steeds toenemende hulpkreet van deze doelgroep naar betaalde arbeid op maat. Zoals voor alle jongeren tussen 18 en 25 jaar is WERK

ook voor hen dé sleutel tot integratie en participatie in de maatschappij. Ze willen absoluut deelnemen aan het betaalde arbeidscircuit, maar een aantal pijnpunten beletten dat: de gebrekkige kennis van autisme op de arbeidsmarkt, weinig autismevriendelijke aanpak op de werkvloer, moeilijke doorstroom onderwijs-werk, polariserende kijk op inclusieve dan wel doelgroepspecifieke arbeid...

Jonge mensen met autisme hebben heel wat talenten, die nu vaak onbenut blijven. Daarom werd er in 2017 sterk ingezet op het intersectorale overleg. Zo willen we de verbindende factor zijn om een netwerk uit te bouwen (voorlopig in de Noorderkempen) tussen scholen, bedrijven en professionals die de transitie begeleiden om autismevriendelijkheid te stimuleren en bedrijfsculturen te leren kennen. Bovendien exploreren we de mogelijkheden om met behulp van partners bijkomende tewerkstelling te creëren, specifiek op maat van jongvolwassenen met autisme. Ook dat zal zijn vervolg kennen in 2018.

De samenwerking tussen De Stip en Het Raster is een perfecte synergie die in 2018 zal voortgezet worden en dan nog mooie projecten kan opleveren!

De tocht naar volwassenheid kan veel obstakels bevatten, maar biedt ook veel uitdagingen: hoe duidelijker en concreter de mogelijke wegen in kaart worden gebracht, hoe meer kans op slagen.

Autitheek

De Autitheek, het informatie- en documentatiecentrum van Het Raster, opende in 2014 haar deuren. In de Autitheek is iedereen die meer te weten wil komen over autisme, welkom. Je kan er terecht voor een informatie- en adviesgesprek of voor het ontlenen van boeken, dvd's of sensorisch materiaal. Na een aantal jaren was het nodig om even onze tijd te nemen en te kijken waar we nu staan.

In totaal staan er ongeveer 4000 items in de bibliotheek (boeken, tijdschriften, dvd's en sensorisch materiaal). Van de meeste boeken is er meer dan één exemplaar. Jaar na jaar neemt het aantal inschrijvingen toe. Eind 2017 tellen we al meer dan 600 actieve leden. De Autitheek is open op woensdag- en vrijdagmiddag. Sinds de opening is het gemiddeld aantal bezoekers blijven stijgen en op woensdag krijgen we de meeste mensen over de vloer.

In 2017 gaan er in de Autitheek meer dan honderd informatie- en adviesgesprekken door. Deze gesprekken zijn er voor iedereen die een specifieke vraag heeft of gewoon meer te weten wil komen over autisme.

Afgelopen jaar peilden we naar de tevredenheid van de bezoekers van de Autitheek en van onze eigen medewerkers. De resultaten van dit onderzoek zijn heel positief: de bezoekers geven aan dat ze vriendelijk werden onthaald in de Autitheek en dat het aanbod voldeed aan hun verwachtingen. Ze werden voldoende geïnformeerd en vonden doorgaans het materiaal dat ze zochten. De eigen medewerkers zien ook duidelijk een meerwaarde in de aanwezigheid van de Autitheek op de dienst.

We kunnen besluiten dat de evaluatie van de Autitheek positief is. Veel mensen maken gebruik van de mogelijkheid om boeken, dvd's en ander materiaal te ontlenen. We zien dat niet enkel cliënten in begeleiding de Autitheek bezoeken. We trekken met ons informatie- en documentatiecentrum ook een nieuw publiek aan. Onder meer andere hulpverleners, leerkrachten en studenten vinden hun weg naar Het Raster om informatie te krijgen rond autisme. We hopen dat we zo de kennis over autisme bij heel veel mensen kunnen vergroten en op die manier ook indirect de inclusie van mensen met autisme bevorderen. Breng zeker eens een bezoekje aan de Autitheek!

Verslaving en autisme

Het Raster kreeg in 2016 de vraag van het Koninklijk Orthopedagogisch Centrum Antwerpen (KOCA) om na te denken over een aanbod rond het thema verslaving en autisme. Momenteel is er in Vlaanderen weinig hulpverlening die zich op deze problematiek richt. Ook in de literatuur is er amper iets terug te vinden over de combinatie autisme en verslaving. Om tegemoet te komen aan de vragen uit de praktijk sloegen Het Raster en het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) VAGGA de handen in elkaar om een aanbod uit te werken.

De opdracht van het team Verslavingspreventie van CGG VAGGA bestaat erin om sleutelfiguren en organisaties sterker te maken in het omgaan met de aanwezigheid, het gebruik en het misbruik van legale en illegale drugs. Naast tabak, alcohol en andere drugs bieden ze ook ondersteuning in het omgaan met gokken, gamen en compulsief gebruik van internet en nieuwe media.

CGG VAGGA en Het Raster werkten samen een oudergroep uit. De groep is bedoeld voor ouders van jongeren met autisme en experimenterend, beginnend en/of problematisch gebruik van alcohol, drugs of problematisch gamen. Er sluiten minimum tien en maximum twaalf ouders van jongeren tussen 14 en 21 jaar aan. Het aanbod bestaat uit een intakegesprek, zeven sessies en een afrondingsgesprek.

Begin 2017 ging een eerste try-out door en die werd positief beoordeeld. Ter illustratie een greep uit de evaluaties: 'het delen werkt helend', 'ik heb geleerd dat ik geduld moet hebben en dat het niet aan mij ligt als dingen niet lukken', 'het meest boeiende vond ik dat herkenbare situaties het inzicht vergroten', 'ik vond het interessant te horen hoe het gedrag (inclusief het verslavingsgedrag) past binnen het autisme', 'ik heb geleerd hoe ik zelf moet opletten voor een zorgverslaving'. We kunnen concluderen dat het een geslaagde try-out was en dat het aanbod voor herhaling vatbaar is.

Naast de oudergroep zette Het Raster in 2017 ook in op algemene vorming rond autisme voor het Antwerps Drug Interventie Centrum (ADIC vzw) en voor de ambulante verslavingszorg van CGG VAGGA. Ook de studenten van het derde jaar orthopedagogie van de Karel de Grote Hogeschool kregen een gastcollege over de samenwerking tussen Het Raster en CGG VAGGA.

We starten het nieuwe jaar alvast met een tweede try-out van de oudergroep en zijn benieuwd naar wat 2018 nog zal brengen.

Coaching voor begeleiders

Een goede zorg voor de medewerkers wordt door Het Raster hoog in het vaandel gedragen. Reeds in 2016 werd ingezet op het uitwerken van een strategisch project rond coaching van medewerkers. Het operationele doel was het ontwikkelen van een beleid rond draagkracht van de thuisbegeleiders. We willen psychosociale stress in de mate van het mogelijke voorkomen en er gepast op reageren. Er werd een projectgroep samengesteld die het concept uitdacht, afbakende en inhoudelijk vorm gaf, na een uitgebreide bevraging van de behoeften en ideeën rond individuele en groepscoaching bij de thuisbegeleiders. Ter voorbereiding werd er een onderzoek gevoerd naar good practices rond coaching van medewerkers bij collega-diensten thuisbegeleiding rondom autisme en andere. Het concept kreeg verder vorm, er werden individuele en groepscoaches geselecteerd en de procedures werden gefinaliseerd in de loop van 2017.

Na grondige feedback van het beleid ging het project officieel van start in september 2017. Voor de individuele coaching werden er twee interne coaches aangesteld, begeleiders die een opleiding in die richting volgden, en drie externe coaches met ruime ervaring in de materie.

Begeleiders krijgen om de twee jaar de kans om een traject van één tot vier coachingsgesprekken te volgen bij een coach naar keuze. Het gaat om een individuele begeleiding waarin de persoon een traject aflegt in de richting van een gewenst doel van positieve verandering. Sinds de officiële aftrap van

de coaching in september 2017 gingen reeds 15 begeleiders van onze verschillende vestigingen van start met zulk een individueel coachingstraject. Zowel de coaches als de collega's reageren enthousiast op het initiatief. Ook voor 2018 staan er al heel wat afspraken en nieuwe starters ingepland in de agenda's van de coaches.

Naast de individuele coaching krijgen ook de teams de kans om een traject van groepscoaching te volgen. Hiervoor werden drie groepscoaches aangetrokken, met verschillende achtergrond en ruime ervaring. Met de teamcoaching willen we de teams een kans geven om tijdens een proces inzicht te verwerven in de collectieve patronen van denken en doen van het team. De bedoeling is om vanuit het grotere bewustzijn verder te ontwikkelen als groep. Team Kempen ging als eerste de uitdaging aan en maakte in 2017 een start met hun teamcoaching. Ook daar klinken de stemmen enthousiast.

Na elk individueel of groepsproces coaching wordt er aan de deelnemers gevraagd een beoordelingsformulier in te vullen. In de loop van 2018 krijgen we zo een eerste evaluatie van het project en kunnen we indien nodig bijsturen.

Later volgt er nog een overleg met de verschillende coaches en willen we van hen graag algemene tendensen en thema's horen die aan bod kwamen tijdens de coachingstrajecten. Met die informatie kunnen we als organisatie aan de slag om ons beleid rond draagkrachtige medewerkers verder uit te bouwen en te ontwikkelen.

Het operationele doel was het ontwikkelen van een beleid rond draagkracht van de thuisbegeleiders. We willen psychosociale stress in de mate van het mogelijke voorkomen en er gepast op reageren.

Pluskundigheid en duo-begeleiding

Het project '+enco' startte in 2016 als strategisch project. Met dit project investeren we in draagkrachtige en gespecialiseerde medewerkers. Het project omvat twee onderdelen. Enerzijds gingen we op zoek naar domeinen waar onze begeleiders extra sterk in zijn of waar ze veel ervaring mee hebben. Als we die 'pluskundigheden' kunnen ontsluiten, levert dat heel wat groeikansen op voor heel onze organisatie. Anderzijds ontwikkelden we een kader voor duo-begeleidingen: twee begeleiders gaan samen naar de cliënt en creëren op die manier een bijzondere meerwaarde. In 2017 werd het project verankerd in onze vaste werking.

Zo wordt er voortaan binnen elk team twee keer per jaar een moment voorzien om pluskundigheden en groeikansen te matchen. Ook tijdens de functioneringsgesprekken wordt specifiek ruimte gelaten voor ieders pluskundigheid en de ontwikkeling ervan. Het inventariseren en uitwisselen van specifieke pluskundigheden van begeleiders blijven echter

niet beperkt tot het eigen team; afspraken werden gemaakt zodat de pluskundigheden over de grenzen van de teams en afdelingen maximaal worden gedeeld.

We werkten dus ook een kader uit voor duo-begeleidingen. Deze 'dubbele inzet van middelen' wordt voorbehouden voor complexe situaties of wanneer de veiligheid van de begeleider in het gedrang dreigt te komen. Zo bewaken we de draagkracht van onze begeleiders. Maar ook de cliënt wint hierbij: zijn vaste begeleider roept de pluskundigheid in van één van zijn collega's wat de kwaliteit van de ondersteuning uiteraard ten goede komt. Ten slotte zien we begeleiden in duo ook als een zeer efficiënte manier van leren van elkaar. Zo kan elke begeleider zijn eigen vaardigheden en expertise verder ontwikkelen. Onze begeleiders maken gretig gebruik van de mogelijkheden van pluskundigheid en duo-begeleiding. Dat is voor ons het beste bewijs dat dit een zeer waardevol project is!

Deze 'dubbele inzet van middelen' wordt voorbehouden voor complexe situaties of wanneer de veiligheid van de begeleider in het gedrang dreigt te komen.

Dagkampen autisme

Vrije tijd is voor de meesten van ons iets om naar uit te kijken. Maar kinderen met autisme ervaren dit echter vaak juist als lastig. Er wordt van hen verwacht dat ze keuzes kunnen maken, vlot kunnen samenspelen, op gepaste wijze contacten kunnen leggen, regels snel begrijpen en opvolgen... Veel van deze vaardigheden zijn voor hen echter verre van vanzelfsprekend! Dit kan voor de kinderen zelf, maar ook voor hun ouders gepaard gaan met heel wat stress. Zo is het bijvoorbeeld ook niet makkelijk om een geschikte vrijetijdsbesteding tijdens de vakanties te vinden voor kinderen met autisme. Dat vraagt immers meestal een aanbod op maat en een bijzondere ondersteuning, niet alleen van de kinderen en hun gezin, maar ook van de organisaties die een vakantiewerking organiseren.

Vandaar dat we in 2017 beslisten om samen met de speelpleinwerking Don Bosco in Oud-Heverlee 'dagkampen autisme' op poten te zetten. Op die manier willen we duurzaam bijdragen aan de inclusie van kinderen met autisme. Samen dachten we na over hoe we de dagkampen autismevriendelijker konden maken. In het voorjaar boden we de monitoren van Don Bosco een praktijkgerichte vorming autisme aan. We stonden met hen stil bij wat autisme is en hoe hun activiteiten, de

omgeving en het programma autismevriendelijker konden worden gemaakt. We gingen ook praten met de ouders van de kinderen met autisme die zouden deelnemen. Zo kregen we meer zicht op het functioneren van elk kind en konden we hun sterktes en zorgvragen in kaart brengen. Daardoor slaagden we er in om tijdens de vakantiemomenten beter in te spelen op hun zorgvragen. Onze tandembegeleiders namen ten slotte ook actief deel aan de dagkampen zelf. Ter plaatse zorgden ze voor een 'anti-vertaling' voor kinderen met autisme of hun monitoren. Ze maakten bepaalde activiteiten autismevriendelijker, bijvoorbeeld door een visueel dagschema uit te werken, door een heldere activiteitenkalender op te stellen of door de monitoren waar nodig te coachen en te ondersteunen.

Ook dit was een zeer boeiend en leerrijk project. We bekijken of we tijdens de zomervakantie 2018 een gelijkaardige ondersteuning kunnen bieden aan een aantal diensten voor buitenschoolse kinderopvang. Want ook kinderen met autisme hebben recht op een leuke vrije tijd!

In- & autibox

Het Raster kiest resoluut voor specialisering, deskundigheid en draagkrachtige medewerkers en wil graag meewerken aan een anti-inclusieve maatschappij. Met het strategisch project de 'in- & autibox' geven we concreet vorm aan deze strategische doelstellingen.

De 'in- & autibox' is een kant-en-klaar autismebelevingspakket om mensen te laten ervaren hoe de wereld kan zijn voor iemand met autisme. Het pakket is een koffer vol praktisch inlevingsmateriaal rond autisme dat kan gebruikt worden in onze ambulante en mobiele modules, in onze outreach-activiteiten en bij de verschillende vormen van onze groepsbegeleidingen. De 'in- & autibox' bestaat uit aparte modules: de chaotische ontvangst, de kenniskwis autisme, onze film 'ook dit is autisme', een belevingsparcours, een visuele

De 'in- & autibox' is een kant-en-klaar autismebelevingspakket om mensen te laten ervaren hoe de wereld kan zijn voor iemand met autisme.

illustratie rond 'anders denken', en de chaotische afsluiter. De box laat zich makkelijk à la carte aanpassen aan de doelgroep en aan de beschikbare tijd en ruimte. In totaliteit neemt de 'in- & autibox' zowat 5 uur in beslag, maar even goed kan worden gekozen voor een onderdeel van amper 15 minuten.

Ondertussen is de 'in- & autibox' voor al onze teams beschikbaar. Zowel binnen als buiten Het Raster wordt er veel gebruik van gemaakt. In 2018 willen we onze ervaring met dit pakket verder uitbouwen. Daarna bekijken we hoe we dit belevingspakket kunnen professionaliseren zodat het door hulpverleners kan worden ontleend of aangekocht.

Op stap met een vrijwilliger

Wat voor een vrijwilliger een kleine moeite is, kan voor iemand met autisme een wereld van verschil zijn. Dat blijkt ook uit het verhaal van Chris en Tessa. Chris kwam onze vrijwilligerswerking Anti-Maatje toevallig op het spoor. Ze was op het internet op zoek naar vacatures en botste daar toevallig op onze vraag naar vrijwilligers. We waren toen op zoek naar een vrijwilligster die graag naaide. Dat sprak haar onmiddellijk aan, omdat zij al heel wat jaartjes met handwerk bezig is en haar ervaring graag aan anderen wilde doorgeven. Jammer genoeg vond ze in haar eigen omgeving niet onmiddellijk geïnteresseerden.

Tessa, één van onze cliënten met autisme, was opgetogen toen bleek dat er iemand haar passie voor handwerk deelde. Wie bij haar over de vloer komt ziet meteen dat ze verkikkerd is op stoffen en textiel. Ook al is handwerk haar passie, het

volgen van cursussen is – gezien haar autisme – voor haar niet evident.

Chris en Tessa proberen wekelijks bij elkaar te komen. Die vaste afspraken helpen Tessa. Zij trekt nu bewust een voormiddag uit voor haar hobby. Handwerk brengt haar ook rust, wat soms wel nodig is aangezien zij ook mama is van twee jonge kinderen met autisme.

Chris en Tessa leren veel van elkaar en zijn daar trots op. Chris heeft een ruime bagage als het om het handwerk gaat en Tessa maakt Chris wegwijs in de wereld van de sociale media. Het duo zegt dat ze tijdens het afmeten, knippen, naaien en stikken over alles kunnen praten. Soms gebeurt er veel en soms helemaal niets. Zo vatten ze het vrijwilligerswerk ook samen. Ze vinden het fijn om samen te komen, want alles kan, maar niets moet!

Werken aan kwaliteit

Vorming, training en opleiding

Het Raster wil een deskundig antwoord geven op de verschillende zorgvragen van cliënten en hun omgeving. Om deze kwaliteit te kunnen waarborgen, blijven we inzetten op vorming, training en opleiding van al onze medewerkers.

Ons VTO-beleid heeft een impact op verschillende niveaus. We bieden vorming op maat voor de teams en hebben eveneens een vormingsaanbod over de teams heen. Hiernaast stimuleren we elke medewerker om zich permanent (extern) bij te scholen in functie van zijn actuele professionele behoefte.

Op teamniveau houden we wekelijkse intervisies. Tijdens deze momenten worden casussen besproken met een groep begeleiders, allen gespecialiseerd in eenzelfde levensfase. Daarnaast worden er in elk team jaarlijks een aantal thema's uitgediept. Onderwerpen die door de begeleiders zelf voorgesteld worden om grondig mee aan de slag te gaan: autisme en selectief mutisme, autisme en eetproblemen, impulscontrole, oplossingsgericht werken, systeemtherapeutische inzichten, werken met het sensorisch profiel, omgaan met verwachtingen van ouders, gezinsgesprekken in de thuisbegeleiding, begeleiding van kinderen met een verstandelijke beperking, wat met kinderen die niet meer naar school kunnen, burn-outpreventie en veerkracht, time-management, tegemoetkomingen voor volwassenen en teamcoaching.

Naast deze teamondersteuning beschikken alle medewerkers over een individueel vormingsbudget dat ze kunnen afstemmen op hun eigen noden. Ook in 2017 schreven meerdere begeleiders zich opnieuw in voor een langdurige opleiding in onderwijsinstellingen als Balans, Leren over Leven, Korzybski International, Rapunzel of UC Leuven-Limburg. Het gaat dan bijvoorbeeld om oplossingsgerichte therapie, contextuele psychotherapie, relatie- en gezinstherapie of gezinsbegeleiding.

Voor het derde jaar op rij deden we over alle teams heen een behoefteanalyse naar de noden voor extra vorming. Hieruit kozen we verschillende thema's die verder uitgewerkt werden door een externe spreker of één van onze eigen begeleiders die zijn kennis, inzichten en vaardigheden met collega's wil delen. In 2017 werden externe sprekers gezocht voor volgende thema's: timemanagement, werken met het sensorisch profiel, het SEO-r kleurenprofiel, duplo en echtscheiding. Onze eigen begeleiders namen de thema's gamen en autisme en geweldloos verzet voor hun rekening.

Het voorbije jaar konden we opnieuw een tiental nieuwe begeleiders verwelkomen en ook hen wilden we niet onvoorbereid het werkveld insturen. Voor het eerst organiseerden we voor deze groep een 'zomercursus'. Alle nieuwe medewerkers werden voor 3 dagen uitgenodigd voor een thematische vorming op maat, verzorgd door de teamcoördinatoren en een aantal begeleiders. De eerste dag werden de nieuwe begeleiders in de voormiddag ondergedompeld in autisme via een basis- of verdiepende cursus. Na de middag gaven ervaren collega's toelichting bij autisme in de verschillende levensfasen. De tweede dag stonden we uitvoerig stil bij de invloed van autisme op het gezin en maakten we hen wegwijs in de werking van Het Raster. De derde dag ten slotte gingen we interactief aan de slag rond onze missie en visie.

Naast dit algemene programma kreeg elke nieuwe begeleider een mentor toegewezen: een ervaren begeleider die hen meeneemt op huisbezoek en hen coacht in alle aspecten van de nieuwe job.

In 2017 werkten we opnieuw nauw samen met universiteiten en hogescholen. We hebben onze bijdrage geleverd aan verschillende onderzoeken. Momenteel werken Het Raster en KU Leuven samen aan een onderzoek dat de invloed van thuisbegeleiding op de levenskwaliteit van het gezin en op ouderlijke stress onderzoekt. Met behulp van de resultaten hopen wij onze werking nog te kunnen verbeteren. Alle gezinnen die in begeleiding komen bij Het Raster krijgen de vrijblijvende vraag om deel te nemen aan dit onderzoek. Daarnaast hebben we in 2017 ook weer een aantal stagiairs opgeleid; twee van een hogeschool en drie van de KU Leuven om precies te zijn.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg staat in 2017 in het teken van het verder verhelderen en vereenvoudigen van onze procedures en documenten. We streven naar een communicatie die duidelijk en eenvoudig is voor onze eigen medewerkers én onze cliënten. We houden hierbij rekening met de eigen communicatie van mensen met autisme. Een permanent aandachtspunt binnen kwaliteitszorg is de zelfevaluatie. Op regelmatige basis wordt de werking van Het Raster besproken en waar nodig verbeterd of aangepast aan nieuwe ontwikkelingen. Naast dit continue proces worden in 2017 ook een aantal procedures doorgelicht door eigen medewerkers of externe deskundigen. Kwaliteitszorg is een dynamisch proces waar we ook in de toekomst hard aan zullen blijven werken!

Tevredenheid van onze cliënten

In 2017 beantwoorden 170 cliënten onze tevredenheidsvragenlijst. Het doet ons plezier dat we over de hele lijn heel positieve beoordelingen krijgen! Telkens rond de 90 % van de respondenten is tevreden over het eerste contact met de dienst, over het verkenningsgesprek en over de duidelijke informatie die ze krijgen over het aanbod van Het Raster. Dezelfde hoge scores halen we op vragen over de begeleiding zelf: mensen zijn tevreden over het aantal begeleidingen, de duur en de inhoud ervan, ze geven aan dat ze meer inzicht hebben gekregen in autisme en dat naar hun mening de doelstellingen van de begeleiding zijn bereikt. De hoge scores gelden zowel voor de verschillende vormen van onze groepsbegeleiding als voor de individuele zorgpakketten. Maar liefst 98 % van de respondenten geeft daarbij aan dat ze tevreden zijn over de samenwerking met hun begeleider!

Eén van onze cliënten zegt het als volgt: 'onze begeleider was soms de enige persoon die ons begreep. Ze was echt met ons begaan. De begeleiding was helemaal op maat van ons gezin en ons kind. We konden hulp vragen bij elke specifieke situatie en tot op de dag van vandaag grijpen we nog vaak terug naar de concepten en adviezen die besproken werden. De grootste troef is dat we heel wat nieuwe inzichten in autisme en in ons kind hebben gekregen'.

Eén van onze cliënten zegt het als volgt: 'onze begeleider was soms de enige persoon die ons begreep. Ze was echt met ons begaan. De begeleiding was helemaal op maat van ons gezin en ons kind'.

Daar tegenover staat dat mensen nog te vaak lang moeten wachten op begeleiding, dat deze voor sommigen te snel weer afgelopen is en dat heel wat cliënten aangeven dat ze het jammer vinden dat ze zich niet voor een tweede keer kunnen aanmelden.

Wereld Autisme Dag 2017

Al enkele jaren grijpen we de 'Wereld Autisme Dag' op 2 april aan om gedurende een volle week in onze Autitheek tal van activiteiten rond autisme te organiseren. Van woensdag 29 maart 2017 tot en met woensdag 5 april 2017 kon iedereen gratis bij ons terecht voor:

- Een kennismaking met het nieuwe ontleningsmateriaal van Senso-Care (drukvesten, ballendekens, enzovoort)
- Een voorstelling van onze 'in- & autibox'
- Een toelichting bij ons aanbod groepsbegeleiding zoals de basisvorming autisme voor ouders en voor grootouders, de brussencursus, de cursus zelfbeeld voor adolescenten, het groepswerk rond relaties & seksualiteit en het nieuwe groepsaanbod 'autisme en verslaving'
- Een introductie rond het thema 'autisme en gamen'

De Autismeweek is een uitgelezen gelegenheid om nog meer mensen te laten kennismaken met de Autitheek en de nieuwe initiatieven van Het Raster. We konden ook dit jaar alweer rekenen op een grote toeloop en veel belangstelling!

Werken in Het Raster

Over 2017 erkent het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap Het Raster Antwerpen voor 14.579 begeleidingen en Het Raster Brabant voor 8.162 begeleidingen. Dit komt overeen met 5.343 personeelspunten en 68,62 voltijds equivalenten. Daarnaast subsidieert het Sociale Maribel-fonds 2,80 voltijds equivalenten. Eind 2017 stelt Het Raster exact 100 personeelsleden tewerk: 76 begeleiders, 5 teamcoördinatoren, 1 administratief coördinator, 12 administratieve medewerkers, 4 poetsvrouwen, 1 coördinator van de vrijwilligerswerking en 1 directeur.

De raad van bestuur van Het Raster is verantwoordelijk voor het uitzetten en het bewaken van de doelstellingen van de organisatie en voor het bepalen van de manier waarop de middelen worden ingezet.

De algemene vergadering is bevoegd voor de wijziging van de statuten, de goedkeuring van de begroting, de balans en de resultatenrekening. Zij bevestigt eveneens de bestuurders in hun mandaat en functie.

Financiën

Strikte kostenbeheersing en voorzichtig en verantwoord omgaan met middelen zijn nog steeds de fundamenten van ons financieel beleid.

Het Raster realiseert in 2017 beduidend meer begeleidingen dan waarvoor het door de overheid is erkend. Dit doen we met minder dan ons maximaal gesubsidieerd personeelskader. We menen dus te mogen zeggen dat we efficiënt omgaan met onze subsidies.

Sinds 2015 heeft Het Raster, net als tal van andere organisaties in de sector, de mogelijkheid om bij het realiseren van zijn erkenning niet benutte personeelsmiddelen om te zetten in werkingstoelagen. Deze opportuniteit is een uitgelezen kans om sociaal te ondernemen.

Net zoals de voorbije twee jaar bestemmen we deze omgezette middelen voor toekomstige herstellingswerkzaamheden aan onze hoofdzetel in Antwerpen, voor de aankoop van gebouwen voor onze andere vestigingen én voor inrichtingskosten van onze Autitheken. In 2017 bestemmen we reeds een deel van deze gelden voor de vernieuwing van bureaus en vergaderruimtes in ons kantoor in Antwerpen. In 2018 zullen we deze middelen aanwenden voor nieuwe locaties voor team Leuven en team Kempen.

Voor onze subsidiërende overheid heeft deze omzetting echter geleid tot een budgetontsporing. Het effect van deze maatregel werd compleet onderschat. In december 2017 beslist de Vlaamse Regering dat vanaf 2018 in plaats van 10 % nog maar 3 % van de personeelspunten mag worden omgezet in werkingsmiddelen. Daarenboven verlaagt zij de omzetsleutel 2017 van € 925 naar € 879 en verder naar € 834 voor het jaar

2018. Deze 'beheersmaatregel', alsook het tijdstip waarop ze wordt genomen, druist in tegen de regels van deugdelijk bestuur en beknot het sociaal ondernemerschap, nochtans één van de kritische succesfactoren van de persoonsvolgende financiering.

Desondanks blijft Het Raster financieel gezond. Ook in 2017 stellen we vast dat er tal van lokale gemeentebesturen, organisaties en particulieren giften aan ons overmaken. Het is hartverwarmend om te zien hoeveel mooie initiatieven er tijdens de warmste week van Music For Life ten voordele van Het Raster worden genomen! Deze niet-structurele inkomsten blijven voor Het Raster een belangrijke bron van inkomsten. Wij zijn dan ook alle initiatiefnemers hiervoor uitermate dankbaar en beschouwen dit bovendien als een bijzondere blijk van waardering voor onze werking.

Strikte kostenbeheersing en voorzichtig en verantwoord omgaan met middelen zijn nog steeds de fundamenten van ons financieel beleid. Hierdoor beschikken we over een gezonde liquiditeitspositie en is de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen uitstekend te noemen. We kijken alvast hoopvol naar 2018 en de verdere toekomst!

Vooruitblik op 2018

In 2015 maakten we een strategisch beleidsplan 2015-2020 op. In dit plan formuleerden we doelstellingen die betrekking hebben op vijf thema's die wezenlijk zijn voor onze organisatie:

- Het Raster als hedendaagse sociale ondernemer
- Specialisering, deskundigheid en draagkrachtige medewerkers
- Een anti-inclusieve maatschappij
- De juiste zorg voor elke cliënt
- Een heldere en performante werking

Tegen de achtergrond van dit plan willen we in 2018 in de eerste plaats ons bestaande begeleidingsaanbod versterken. We worden nog altijd geconfronteerd met wachtlijsten. Nog steeds melden zich beduidend meer mensen bij ons aan dan we in begeleiding kunnen nemen. We zullen onze capaciteit gestaag verder opdrijven en extra begeleiders aanwerven. In de eerste plaats voor onze klassieke thuisbegeleidingsmodules Accent, Focus en Balans maar daarnaast ook voor de relatief nieuwere vormen van begeleiding zoals Wegwijs, Tandem, ImPACT en outreach, het overdragen van onze expertise autisme. We blijven daarbij sterk investeren in kwaliteit van hulpverlening en professionele werking.

Daarnaast willen we net als de voorgaande jaren een aantal strategische projecten realiseren. Zo willen we onder meer een belevingsfilm autisme maken, een groepsbegeleiding voor partners van mensen met autisme ontwikkelen, de oudercursus vernieuwen en een cursus sociale vaardigheden voor kinderen met autisme uitwerken. We schrijven ook een 'draaiboek preventie suïcide'. Daarnaast willen we een 'transitiemodule' uitbouwen ter ondersteuning van jongvolwassenen met autisme op hun vaak moeilijke tocht naar een zelfstandig

Gezien onze positieve ervaring met de Autitheek in Antwerpen, willen we eindelijk ook een documentatie- en informatiecentrum oprichten in het Leuvense.

leven. Gezien onze positieve ervaring met de Autitheek in Antwerpen, willen we eindelijk ook een documentatie- en informatiecentrum oprichten in het Leuvense. Daarvoor zullen we op zoek gaan naar een geschikte locatie. Ook voor onze dienst in Turnhout zijn we trouwens toe aan een ruimer pand.

In 2018 en de komende jaren willen we samen met de andere Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten de Liga Autisme Vlaanderen verder uitbouwen. De eerste ervaringen en resultaten zijn zeer bemoedigend. Als die tendens wordt bevestigd, willen we meer personeel en middelen beschikbaar stellen van de Liga. Zo hopen we tal van relevante projecten uit de grond te stampen om de kwaliteit van leven en de maatschappelijke participatie van mensen met autisme in Vlaanderen verder te verbeteren!

We sluiten af met een woord van dank voor het schitterende werk dat onze medewerkers in 2017 opnieuw hebben geleverd, voor de wijze manier waarop onze raad van bestuur de organisatie leidt, voor het vertrouwen dat onze cliënten in ons stellen en voor de steun van onze subsidiërende overheid en alle sponsors. Alleen daardoor kunnen we doen waarvoor we bestaan: mee bouwen aan een kwaliteitsvol leven in een open samenleving voor elke persoon met autisme en zijn omgeving!

We willen onder meer een belevingsfilm autisme maken, een groepsbegeleiding voor partners van mensen met autisme ontwikkelen, de oudercursus vernieuwen en een cursus sociale vaardigheden voor kinderen met autisme uitwerken.

Het Raster vzw

Boomsesteenweg 510A
2020 Antwerpen
Tel 03 830 35 89
info@hetraster.be

www.hetraster.be

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME